

אדם בתוך עצמו הוא גר?

רציונאל ותיאור:

האדם הוא חלק ממרקם חברתי וכדי שיוכל לממש את עצמו ככזה, הוא צריך להכיר את המרחב בו הוא חי, על מעגליו המתרחבים ולראות את עצמו חלק ממנו. מטרת תהליך נטיעת העולם באדם לייצר:

1. ידע בסיסי על העולם – התמצאות במרחב הגלובלי

2. תחושת שייכות לחברת האדם

3. תודעה אישית של מחויבות ואחריות

כדי שהתהליך יוכל להתממש, עליו לכלול מספר שלבים: ידע, חוויה, נקיטת עמדה, מעשה.

ניתן ליישם היבט זה של תיקון עולם באמצעות הפעולות הבאות, לדוגמה:

1. **שיעור מחנך/שיחת קבוצה** – עיסוק באירועים אקטואליים ושימוש בהם לטובת הרחבת ידע גיאוגרפי, היסטורי, חברתי ותרבותי. כנ"ל לגבי שימוש בסרטים, סיפורים, שירים וכו' כפתיח להרחבת ידע.

2. **הנכחה חזותית של ידע עם ועולם בסיסי במרחב החינוכי** (מפת עולם, ציר זמן, לוח אקטואליה, מפת ארץ ישראל, מושגי יסוד משתנים, אישים ואירועים, "השבוע לפני" וכו')

3. **תכניות ייחודיות**. לדוגמה:

- "קבוצה מאמצת נושא": קבוצה/כיתה בוחרת נושא (אקטואלי/היסטורי וכו') שמטריד אותה ומקדישה לו פרק זמן: חוקרת אותו, מלמדת אחרים, מאמצת עמדה, מחליטה על פעולות (כדוגמת כתיבה והחתמה של עצומה, שליחת מכתבים לח"כים, חבירה לפעולה של ארגון ללא כוונת רווח וכו')
- מועדון הסרט הטוב: צפייה משותפת עם מחנך/ת בסרטים משמעותיים להבנת המרחב החברתי/גלובלי ולטיפוח ידע עולם.

מרכיב תפיסה עיקרי:

- תיקון עולם: הרחבת עולם התוכן של מתבגרים מעבר לגבולות היומיום שלהם מאפשרת:
 - פיתוח תודעה של מחויבות ואחריות לאחרים.
 - פיתוח וצבירה של "הון תרבותי".
 - טיפוח תחושת השייכות לחברה.

מרכיבי תפיסה נוספים:

- תיקון הלב
- קהילה של משמעות
- ארץ

התכנית נבנתה על ידי מכון חינוך דרך כפר, מאי 2013

דגשים ב'דרך כפר'

- לנסות לעשות כמה שיותר חיבורים בין החיים היומיומיים של החניך לידע החברתי-עולמי הרחב יותר. לדוגמה – ליווי שיעורי גיאוגרפיה ותליית מפת עולם בתקיעת סיכה במדינות המוצא של כל אחד מהחניכים.
- ניצול כל אפשרויות הזמן והמקום לטובת "טפטוף" ידע באופן שוטף (למשל – שימוש בימים בינלאומיים, שימוש בקירות וכו')
שיתוף חניכים:
- לייצר משבצות זמן קבועות ללמידת עמיתים של חניכים. למידה אקטיבית שבה כל חניך לומד משהו ומלמד אחרים.
- הקפדה על יצירת דיונים סביב הידע הנרכש – סרט או חומר תיאורטי. דיון מאפשר הטמעה רבה יותר של ידע.
- כדי להפוך ידע לתודעה של תיקון עולם, חשוב לייצר ציפייה ברורה מהחניכים לגיבוש והבעת דעה בנושאים המדוברים/נלמדים ובתחומים רבים ככל האפשר (באמצעות סבב הבעת דעות/כל חניך יבחר ויצג נושא ואת עמדות כלפיו על פי סבב מוסכם לאורך השנה/כתיבת עבודה, פסקת עמדה או מכתב עמדה כתירגול כתיבה וכו').

נספחים:

מאמרים/העשרה

- אתר מערכי "שעת אקטואליה" של האגודה לזכויות האזרח:
<http://www.acri.org.il/education/category/current-events/>
- אתר מערכי שיעור לפי מעגל השנה של עמותת "במעגלי צדק":
<http://www.mtzedek.org.il/maamar.asp?category=079>
- אתר מערכי שיעור "גוונים באקטואליה" של עמותת "שיעור אחר"
http://actualia.shiuracher.org/actualia/about_actualia

התכנית נבנתה על ידי מכון חינוך דרך כפר, מאי 2013

© עמותת "דרך כפר – יחזקות חינוך ימין אורד"

להנחיה ולהעמקה בתפיסת החינוך 'דרך כפר': www.derechfar.org.il